

**នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា**

ព័ត៌មានពិស្តារអំពីការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ៖ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក/អជសដ
ភាគីដាក់ឯកសារ៖ លោក **ខៀវ សំផន**
ដាក់ជូន៖ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
ភាសាដើម៖ **បារាំង**
កាលបរិច្ឆេទឯកសារ៖ ថ្ងៃទី ២៦ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៣

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ៖ **សាធារណៈ**
ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង៖ **សាធារណៈ/Public**
ប្រភេទនៃចំណាត់ថ្នាក់៖
ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះឯកសារចំណាត់ថ្នាក់ណោះអាសន្ន៖
ឈ្មោះមន្ត្រីទទួលបន្ទុកផ្នែកសំណុំរឿង និងឯកសារ៖
ហត្ថលេខា៖

**សំណើរបស់មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន សុំឱ្យពិនិត្យមើលឡើងវិញ
នូវការបកប្រែឯកសារពាក់ព័ន្ធនឹង “៨៧០” ដែលបានដាក់ចូលក្នុងសំណុំរឿង**

ដាក់ដោយ៖
មេធាវីការពារក្តីលោក **ខៀវ សំផន**
មេធាវី គង់ សំអុន
មេធាវី Anta GUISSÉ
មេធាវី Arthur VERCKEN
មេធាវី Jacques VERGÈS

ដាក់ជូន៖
អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង៖
ចៅក្រម និល ណុន
ចៅក្រម Silvia CARTWRIGHT
ចៅក្រម យូរ ឧត្តរា
ចៅក្រម Jean-Marc LAVERGNE
ចៅក្រម យ៉ា សុខន

ជំនួយការ៖

លោកស្រី សេង សុជាតា

កញ្ញា Marie CAPOTORTO

កញ្ញា Mathilde CHIFFERT

កញ្ញា Vera MANUELLO

កញ្ញា Soumeya MEDJEBEUR

កញ្ញា អ៊ូថ ស្រីផាត់

លោកស្រី សុគន្ធិ មេនីកា

កញ្ញា Blandine ZELLER

សហព្រះរាជអាជ្ញា៖

លោកស្រី ជា លាង

លោក Andrew CAYLEY

មេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងអស់

ក្រុមមេធាវីការពារក្តីទាំងអស់

សំណើរបស់មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន សុំឱ្យពិនិត្យមើលឡើងវិញ
នូវការបកប្រែឯកសារពាក់ព័ន្ធនឹង “៨៧០” ដែលបានដាក់ចូលក្នុងសំណុំរឿង

គោរពជូនអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

- ១. នៅថ្ងៃទី ១៧ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៣ សាក្សី Stephen HEDER (“សាក្សី”) បានមកផ្តល់សក្ខីកម្ម នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង។
- ២. ក្នុងពេលត្រៀមរៀបចំសម្រាប់ការសួរដេញដោលសាក្សី មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន បាន សង្កេតឃើញមានភាពមិនស៊ីសង្វាក់គ្នារវាងឯកសារដើមមួយចំនួនពាក់ព័ន្ធនឹង “៨៧០” និងសំណៅ បកប្រែនៃឯកសារទាំងនោះ។
- ៣. នៅពេលមេធាវីការពារក្តីសួរដេញដោល សាក្សីបានបញ្ជាក់អះអាងថាពិតជាមានភាពមិនស៊ីសង្វាក់ គ្នានៃការបកប្រែ ប្រាកដមែន។
- ៤. ឧទាហរណ៍ ចំពោះឯកសារ E3/258 សាក្សីបានកត់សម្គាល់ថា៖

“ឆ៖ នៅក្នុងឯកសារដើមជាភាសាខ្មែរ គេសរសេរអក្សរកាត់។ អក្សរ “ម” អាចមានន័យ ថា “មន្ទីរ” ហើយពាក្យ “គណៈ” មកពីពាក្យ “គណៈកម្មាធិការ”។ ខ្ញុំយល់ឃើញថាការ បកប្រែជាភាសាបារាំងហាក់ដូចជាមិនច្បាស់ គឺបកស្រាយជ្រុលពេក។ ការបកប្រែថា “Comité central” មិនត្រឹមត្រូវទេ ត្រូវប្រយ័ត្នប្រយ័ត្នក្នុងការប្រើពាក្យនេះ។ ការបកប្រែ ជាភាសាអង់គ្លេសអាចទទួលយកបាន។ ច្បាស់ណាស់ថា លំដាប់នៃពាក្យប្រហែលជាមិន ល្អឥតខ្ចោះនោះទេ។ យើងអាចសរសេរកាត់ “OF” ឬ “O” ដើម្បីបង្ហាញថាក្នុងឯកសារ ដើម គេសរសេរអក្សរកាត់។ ការបកប្រែជាភាសាអង់គ្លេសអាចទទួលយកបាន ប៉ុន្តែ ការ បកប្រែជាភាសាបារាំងអាចចោទជាបញ្ហា គឺបកស្រាយជ្រុលពេក”¹។
- ៥. សាក្សីបានកត់សម្គាល់បន្ថែមទៀតថា៖

¹ សេចក្តីប្រាងប្រតិចារឹកសវនាការ ថ្ងៃទី១៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៣ ទំព័រ ៧៥។

សំណើរបស់មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន សុំឱ្យពិនិត្យមើលឡើងវិញ នូវការបកប្រែឯកសារពាក់ព័ន្ធនឹង “៨៧០” ដែលបានដាក់ចូលក្នុងសំណុំរឿង

“ឆ៖ បើពិនិត្យភ្លាមៗ ខ្ញុំអាចនិយាយបានថា ភាសាខ្មែរមិនមានបរិបទ ដែលនាំឱ្យមានភាព មិនច្បាស់លាស់។ បើគ្មានបរិបទទូលំទូលាយជាងនេះ យើងមិនអាចដឹងថាតើពាក្យ “មន្ទីរ” នៅចុងទំព័រនៃឯកសារជាភាសាខ្មែរ ជាឯកវចនៈ ឬពហុវចនៈ នោះទេ។ ខ្ញុំមិនអាចដឹងនោះ ទេ។ ខ្ញុំមានតែធ្វើការទាយស្មានប៉ុណ្ណោះថាគួរតែឯកវចនៈ ឬពហុវចនៈ ឬក៏ខ្ញុំដាក់ក្នុងរង្វង់ ក្រចកថា “មិនច្បាស់”។ នេះប្រសិនបើខ្ញុំត្រូវបកប្រែពីភាសាខ្មែរ។ ក្នុងបរិបទជាក់លាក់ ជាងនេះ យើងអាចយល់ច្បាស់ថាជា ឯកវចនៈ ឬពហុវចនៈ។ ប៉ុន្តែ បើគ្មានបរិបទ យើង មិនអាចដឹងបានទេ”²។

៦. ចំពោះឯកសារ E3/893 សាក្សីបានបញ្ជាក់ថា៖

“ឆ៖ បាទ ខ្ញុំស្គាល់ឯកសារនេះ។ ជាថ្មីម្តងទៀត ការបកប្រែជាភាសាអង់គ្លេសស្ទើរតែដូច ភាសាដើម ឬអាចថាត្រឹមត្រូវតែម្តង។ ឯភាសាបារាំងបកស្រាយជ្រុលពេក គឺបន្ថែមពាក្យ Camarade (សមមិត្ត)”³។

៧. ចំណែកឯកសារ E3/902 សាក្សីបានចង្អុលបង្ហាញថា៖

“ឆ៖ បាទ ខ្ញុំធ្លាប់ឃើញឯកសារនេះ។ ខ្ញុំអាចនិយាយបានថា ម្តងនេះ ទាំងអង់គ្លេស និង បារាំង សុទ្ធតែខុស។ ភាសាខ្មែរសរសេរថា “គោរពជូន គណៈ ៨៧០ ជាទីស្នេហា”។ គ្មាន ពាក្យ “ម” សំដៅដល់ “មន្ទីរ” គ្មានពាក្យ “គណៈកម្មាធិការមជ្ឈិម” នោះទេ គឺមានតែ ពាក្យ “គណៈ ៨៧០”។ ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់បន្ថែមថា បើយើងមិនដឹងថា ពាក្យ “គណៈ” មាន ន័យថាគណៈកម្មាធិការ គណៈកម្មាធិការទាំងមូល គណៈកម្មាធិការមួយ គណៈកម្មាធិការ ផ្សេងទៀត ឬក៏ជាមនុស្ស យើងមិនអាចសម្រេចបានទេ”⁴។

៨. មតិអត្ថាធិប្បាយរបស់សាក្សីទៅលើឯកសារទាំងបីនេះ គ្រាន់តែជាឧទាហរណ៍ខ្លះៗប៉ុណ្ណោះ ក្នុង ចំណោមឯកសារផ្សេងទៀត ដែលមានការលំបាកប្រហាក់ប្រហែលគ្នា ពាក់ព័ន្ធនឹងការបកប្រែ។

² សេចក្តីព្រាងប្រតិចារិកសវនាការ ថ្ងៃទី១៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៣ ទំព័រ ៧៦។
³ សេចក្តីព្រាងប្រតិចារិកសវនាការ ថ្ងៃទី១៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៣ ទំព័រ ៧៩។
⁴ សេចក្តីព្រាងប្រតិចារិកសវនាការ ថ្ងៃទី១៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៣ ទំព័រ ៧៩។

សំណើរបស់មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន សុំឱ្យពិនិត្យមើលឡើងវិញ នូវការបកប្រែឯកសារពាក់ព័ន្ធនឹង “៨៧០” ដែលបានដាក់ចូលក្នុងសំណុំរឿង

នៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ក (ភ្ជាប់ជាមួយសំណើនេះ) មេធាវីការពារក្តីផ្តល់ជូនអង្គជំនុំជម្រះនូវតារាងមួយ ដែលខ្លួនបានបង្កើតឡើង បន្ទាប់ពីបានរកឃើញបញ្ហាជាច្រើននៃការបកប្រែឯកសារពាក់ព័ន្ធនឹង “៨៧០” ដែលត្រូវបានដាក់ឱ្យពិភាក្សាដេញដោល។ នៅក្នុងតារាងនេះ មេធាវីការពារក្តីបានប្រមូល គ្រប់ឯកសារទាំងអស់ពាក់ព័ន្ធនឹង “៨៧០” នៅក្នុងសំណុំរឿង ដែលមានភាពមិនស៊ីសង្វាក់គ្នារវាង ការបកប្រែជាភាសាខ្មែរ បារាំង និងអង់គ្លេស។

៩. មេធាវីការពារក្តីសូមរំលឹកនូវមាត្រា ២៦ នៃកិច្ចព្រមព្រៀង ឆ្នាំ២០០៣ រវាងអង្គការសហប្រជាជាតិ និងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងមាត្រា ៤៥ (ថ្មី) នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំ ជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៤។ អត្ថបទច្បាប់ទាំងពីរនេះចែងថា ភាសាការងារជា ផ្លូវការរបស់ អ.វ.ត.ក គឺ ខ្មែរ អង់គ្លេស និងបារាំង។

១០. រាល់សំណើបកប្រែនៃឯកសារទាំងអស់ពាក់ព័ន្ធនឹង “៨៧០” ដែលបានដាក់ឱ្យពិភាក្សាដេញដោល ត្រូវពិនិត្យមើលឡើងវិញឱ្យបានឆាប់បំផុត ដើម្បីឱ្យមេធាវីការពារក្តី និងភាគីជាទូទៅ អាចដាក់ សារណាបញ្ចប់ការពិភាក្សាដេញដោល ដោយផ្តល់ឯកសារយោង និងឯកសារបកប្រែត្រឹមត្រូវ។

១១. លើសពីនេះទៅទៀត សំណើសុំឱ្យពិនិត្យមើលឡើងវិញនេះ មានភាពចាំបាច់ ដើម្បីផលប្រយោជន៍ យុត្តិធម៌។ ហេតុដូច្នោះ ចៅក្រមនឹងអាចពិនិត្យភ័ស្តុតាង ជាភាសាដែលខ្លួនអាចយល់បាន ដោយមិន ប្រព្រឹត្តកំហុសក្នុងការវាយតម្លៃ ដែលបណ្តាលមកពីភាពមិនស៊ីសង្វាក់គ្នានៃការបកប្រែ។ មេធាវី ការពារក្តីសូមរំលឹកនូវវិធាន ៨៧ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ដែលចែងថា រាល់ភ័ស្តុតាងទាំងអស់ត្រូវតែទទួល យក^៥ ហើយ “សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ត្រូវផ្អែកលើភ័ស្តុតាងដែលបានដាក់ នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ហើយដែលភ័ស្តុតាងនោះត្រូវឆ្លងកាត់ការដេញដោល”^៦។ ការបដិសេធមិនបង្កប់ឱ្យពិនិត្យមើលការបកប្រែឡើងវិញ នឹងរំលោភលើបទប្បញ្ញត្តិ ដូចមានចែង នៅក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុង និងកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងអង្គការសហប្រជាជាតិ និងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា។ ដើម្បីផលប្រយោជន៍យុត្តិធម៌ រាល់ឯកសារទាំងអស់ ដែលអង្គជំនុំជម្រះនឹងយកធ្វើជាមូលដ្ឋាន

⁵ វិធាន ៨៧ កថាខណ្ឌ ១ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។
⁶ វិធាន ៨៧ កថាខណ្ឌ ២ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។

សំណើរបស់មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន សុំឱ្យពិនិត្យមើលឡើងវិញ នូវការបកប្រែឯកសារពាក់ព័ន្ធនឹង “៨៧០” ដែលបានដាក់ចូលក្នុងសំណុំរឿង

សម្រាប់ការសម្រេចអំពីនិរទេស ឬពិន្ទុភាពរបស់ជនជាប់ចោទ ត្រូវតែបកប្រែឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ជាបីភាសាផ្លូវការរបស់ អ.វ.ត.ក។ ដូច្នោះ ភាគីចាំបាច់ត្រូវតែទទួលបានការបកប្រែត្រឹមត្រូវនៃ ឯកសារទាំងនេះ មុនពេលដាក់សារណាបញ្ចប់ការពិភាក្សាដេញដោល។

១២. កំហុសនៃការបកប្រែនៅក្នុងឯកសារទាំងនេះបណ្តាលឱ្យមានការបំភ្លឺខ្លឹមសារដើម។ អង្គជំនុំជម្រះ ត្រូវតែដឹងថា កំហុសសាមញ្ញមួយនៃពាក្យពេចន៍នៅក្នុងឯកសារមួយ អាចនាំឱ្យមានការវាយតម្លៃ ខុសទៅលើខ្លឹមសារនៃភ័ស្តុតាង។ ដូច្នោះ ការបដិសេធសំណើសុំនេះប្រាកដជានឹងប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិ របស់មេធាវីការពារក្តី ក៏ដូចជាប៉ះពាល់ដល់ការគោរពសិទ្ធិជាមូលដ្ឋានរបស់លោក ខៀវ សំផន។

១៣. ជាចុងក្រោយ មេធាវីការពារក្តីសូមរំលឹកនូវមាត្រា ៣៥ (ថ្មី) នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើត អ.វ.ត.ក ឆ្នាំ២០០៤ ដែលចែងថា ជនជាប់ចោទមានសិទ្ធិទទួលបាននូវការធានាជាអប្បបរមា ស្របតាម មាត្រា ១៤ នៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ ជាពិសេស សិទ្ធិក្នុងការ ពិនិត្យភ័ស្តុតាងដាក់បន្ទុក និងទទួលបានការចូលរួម និងការពិនិត្យភ័ស្តុតាងដោះបន្ទុក ក្នុងលក្ខខណ្ឌ ដូចគ្នានឹងភ័ស្តុតាងដាក់បន្ទុកដែរ។

អាស្រ័យហេតុនេះ

- ១៤. មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន ស្នើសុំអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងមេត្តា៖
 - **បន្ទាត់ប្រតិទិនមើលឡើងវិញ** នូវការបកប្រែភាសាអង់គ្លេស បារាំង និងខ្មែរទាំងអស់ នៃឯកសារពាក់ព័ន្ធនឹង “៨៧០” ដែលបានដាក់ចូលក្នុងសំណុំរឿង ដូចមានរៀបរាប់នៅក្នុង ឧបសម្ព័ន្ធ ក នៃសំណើនេះ ដោយផ្ទៀងផ្ទាត់ជាមួយឯកសារដើម។

	មេធាវី គង់ សំអុន មេធាវី Anta GUISSÉ	ទីក្រុងភ្នំពេញ ទីក្រុងប៉ារីស	
--	--	-------------------------------------	--

សំណើរបស់មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន សុំឱ្យពិនិត្យមើលឡើងវិញ នូវការបកប្រែឯកសារពាក់ព័ន្ធនឹង “៨៧០” ដែលបានដាក់ចូលក្នុងសំណុំរឿង

	មេធាវី Arthur VERCKEN	ទីក្រុងប៉ារីស	
កាលបរិច្ឆេទ	ឈ្មោះ	ទីកន្លែង	ហត្ថលេខា

សំណើរបស់មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន សុំឱ្យពិនិត្យមើលឡើងវិញ
នូវការបកប្រែឯកសារពាក់ព័ន្ធនឹង “៨៧០” ដែលបានដាក់ចូលក្នុងសំណុំរឿង